

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

miraculi, mandans illud stylo memoriæque in profectum posteritatis, vt magnificetur Dominus, qui illum dignatus est per seruum suum curare? Idem præfatus athleta Dei, dum in terris hominem gessit, multa cum deuotione & studio Christo sanctissimoque eis præfati Remaclo seruiuit: vnde & ciuis esse sanctorum domesticusque Dei hoc factò declarari meruit. O felix Stabulaus, tanti pontificis Remacli membra continens, cui ad tutelam loci ipsius adiunctus est famulus Dei Poppo, scutum inexpugnabile contra omnes inimici insidias. Non enim accidentale profecto, Stabulaus: quia tibi stabilis laus perpetuò non exstinguetur, sicut luminaria cereorum brumali tempore flantibus ventis sub diuo non quibant exstingui, quando susceptum est corpus beati Popponis à fratribus præfati loci.

Ceteri non
extinguunt
veris flati-
bus, ad cor-
pus S. Pop-
ponis.

CAPVT XXX.

EGO igitur Euerhelmus, Altimontensis abbas, hunc libellum, positus in cœno- bio Blandiniensi, scribendo summatim perstrinxi, non vt omnia, quæ de beato viro dicenda erant, illo comprehenderem. Quem dum deferre ad locum supra memoratum disposuissem, socios itineris mei assumpsi, Onulfum monachum, qui in præfati uicula huius libelli scriptus est, & Odulfum capellanum comitis Lamberti. Qui cum in via de vita & spe futurorum sedulo colloqueremur, frequenter etiam hunc libellum Odulfus reuoluebat mecum, beatum beatificans virum, qui sic præfatis seculi euasisset naufragium. Quid plura? Tandem peruenimus Leodium, vbi tunc temporis sancti Lamberti martyris recolebat martyrrium. Post Missarum solennia inde digredientes, vt ad viri Dei properaremus tumulum, Onulfus, Odulfi consilio deceptus, recusat coeptum iter peragere mecum, nescio quid de viri sancti meritis proferens ad alterum. Atant ergò ambo: Iter perage tuum: nos verò in sancti Trudonis cœnobio tuum præstolabimur reditum. Ad hæc ego, eorum fidem infirmam considerans, aio, eos propediem dolituros. Et inde progressus, ad beati viri tumulum perueni, vnus tantum contentus consortio pueri. Extrahens ergò libellum, de eius gestis editum, non sine contritione cordis super sepulturam pijsissimi patris deposui. In crastinum verò ad comites mei itineris rediens, eos tristes mœstosque nimium reperi. Nam alter percussus equi sui damno grauiter dolebat: Odulfus autem lurida peste mulctatus, grauius gemit. Quem cum intuerer, primò exorsus ille, heu me, ait, domine, cur tecum coeptum iter distuli peragere? Ecce nunc morbo dysenteria, immò diuina percussus virtute pecco. Quem blandè leniterque consolans, hortatus sum monasticum suscipere habitum. Post hæc abij, & ille non longè post obiit, exemplum suæ præuaricationis relinquens posteris, nè præsumant detrahare virtutibus viri Dei Popponis.

Vltio diuina
in obtre-
datorem S.
Popponis.

GESTA QVAEDAM ET ILLVSTRE MARTY- RIVM B. POLYCARPI, SMYRNENSIS EPISCOPI,

ex lib. 4. cap. 13. & 14. *Historiæ Ecclesiasticæ Euseby Pamphili,*
interprete Iohanne Christophorsono, apud Anglos quon-
dam Cicestrensi Episcopo.

LIB. 4. CAP. 13.

26. IANVAR.

Lib. 3. cap. 3.

Irenæus vi-
dit Poly-
carpum.

Emporibus modò demonstratis, dum Anicetus Romanæ Ecclesiæ præerat, Polycarpum, cui adhuc suppedibat vita, Romam aduentasse, & cum Aniceto in congressum colloquiumque de controuersia, quæ fuit de die Paschæ celebrando suscepta, venisse commemorat Irenæus. Aliam item historiam de Polycarpo idem scriptor tradit, quam ex tertio eius libro contra hæreses petitam, his, quæ de eo tradita sunt, necessariò putamus adiungendam, quæ ita se habet: Polycarpus nõ solum ab Apostolis institutus, & cum multis, qui Christum oculis conspicati sunt, familiariter versatus, sed etiam ab eisdem in Asiam delegatus est, quò Smyrnenensis ecclesiæ episcopatum capesseret: quem quidem nos ineunte ætate vidimus. Nam diu

diū vitam propagauit, & planè grandis fuit: qui summa cum admiratione & celebritate martyrium perpeffus, cessit è vita, eaque perpetuò docuit, quæ ab Apostolis didicerat, quæ ecclesia tradit, quæ denique sola vera sunt. Atque ista testimonio confirmant, cum omnes ecclesiæ Asiaticæ: tum episcopi, qui hætenus successerunt Polycarpo: qui profectò testis veritatis fuit multò fidelior constantiorque, quàm Valentinus, Marcion, & totum reliquum genus eorum, qui tot & tam pestiferas in Ecclesiam errorum sedas inuexerunt.

Qui tandem, Aniceto Romanæ Ecclesiæ episcopatum gerente, Romam aduentans, complures ab errore hæreticorum, quos diximus, auocauit, & ad Ecclesiam veramque religionem traduxit, palamque prædicauit, se ab Apostolis accepisse hanc vnam & solam veritatem, quæ est ab Ecclesia tradita. Sunt etiam, qui ab eo audierint, Iohannem Domini discipulum, cum Ephesi ad balnea se conferret, intusque videret Cerinthum hæreticum, se mox è balneo illorū proripuisse, & eos, qui vnà erant, hoc modo esse hortatum: Fugiamus ocyus, nè balneum, in quo est Cerinthus veritatis aduersarius, extemplo corruat. Idem Polycarpus Marcioni in eius conspectum venienti, dicentiq; rogantiq; Nosce nos, amabò: respondit, Noui equidem primogenitum Satanæ. Talem enim tū Apostoli, tum illorum discipuli adhibuerūt cautionem, vt ne sermonem quidē cum aliquo illorum, qui veritatem fallaciter suis commentis adulterare nitebantur, aliquando conferre vellent: sicut Paulus admonet, Hæreticum hominem post vnam & alteram admonitionem deuita, sciens quòd talis euersus est, & peccat proprio iudicio condemnatus. Est etiā epistola Polycarpi ad Philippenses scripta accuratissimè, ex qua expressam fidei illius notam & veritatis prædicationem hi, quibus libitum sit, quiq; suæ salutis rationem ducant, possunt manifestè perspicere. Hætenus Irenæus. Polycarpus quidem in ea epistola, quam diximus ad Philippenses scriptam, quæq; adhuc extat, quibusdam prioris epistolæ diui Petri testimonijs vitur.

Antonino, cognomento Pio, cum vigesimumsecundum annum imperij sui confecerat, M. Aurelius Verus, eius filius, qui & Antoninus dictus est, cum Lucio fratre successerūt. Eodem tempore Polycarpus, cum Asia maximis persecutionum procellis turbaretur, martyrio supremum vitæ diem egit. Cuius quidem vitæ exitum, literarum monumentis adhuc conseruatum, in hac nostra historia memoriæ proderet cum primis necessarium arbitror. Est autem epistola ex persona ecclesiæ Smyrnenfis, cui præfuit Polycarpus, ecclesijs Ponti scripta, quæ ea, quæ ad eius martyrium spectant, perspicuè docet his verbis: Ecclesia Dei, quæ Smyrnam incolit, ecclesiæ, quæ est Philomelij, & alijs omnibus sanctis & catholicis ecclesijs, quæ vbiq; gentium sunt, misericordia, pax, & charitas Dei patris & Domini nostri Iesu Christi affatim impleatur. Scripsimus vobis, fratres, quæ videbantur pertinere, cum ad alios martyres, tum ad beatum Polycarpum: qui quidem persecutionis flammam, contra Ecclesiam incensam, sanguine suo copiosè per martyrium effuso penitus restinxit. Istis deinceps, antequàm in martyrij Polycarpi explicationem ingrediuntur, ea, quæ spectant ad ceteros martyres, ordine narrant, & qualem quamque celsum erectamque animorum firmitatem ad dolorum morsus tolerandos ostenderint, scitè describunt.

Nam, vt epistola loquitur, qui vndiquè circumfistebāt, cum coram cernerēt illos partim flagris ad intimas vsque venas & arterias dilaceratos, sic vt iam viscera aliaque occultiora membra, intimis corporis recessibus abdita, oculis omnium subijcerentur: partim buccinorum testis, è mari deportatis, & lapillis quibusdam præacutis substratis affictos, & per quodque suppliciorum ac tormentorum genus raptatos, & bestijs denique immani bus ad dilaniandum traditos: cum coram, in quâ, cernerent illos hæc omnia tam toleranter sustinuisse, incredibili propè admiratione obstupuerūt. Inter quos Germanicum quendam, qui diuina gratia roboratus, imbecillitatem animi naturaliter infirmum, quæ efficit vt corporis mortem vehementer extimescamus, erexit recreauitque, propter eximiam & singularem eius cōstantiam, facillè primas tulisse memorant. Nam cum proconsul illi persuadere conaretur, proponeret ætatem, & magno perè flagigaret, vt cum iam adolescens esset, & in ipso ætatis flore constitutus, suis ipsius misericordiam caperet: eum illa minimè curasse, sed abiecta cunctatione, feram parato animo atraxisse ad se, & propè vi in corporis sui laniatum impulsisse, quò celerius ab hac iniusta & impia vita liberaretur. Verum quanquàm vniuersa multitudo tum diuini & cælestis

Polycarpus
venit Romam.

Iohannes
apostolus
vitæ Cerinthum.

Nota hanc
responsonē.

Tit. 3.

Cap. 14.

Epistola
Smyrnenfis
ecclesiæ de
martyrio S.
Polycarpi.

Constantia
martyrum.

Germanici
fortitudo.

leſtis huius martyris fortitudinem & conſtantiam, propter egregiam & generoſam mortem, magno perè admirabatur, tum excellam vniuerſi generis Chriſtianorum virtutem vehementer ſuſpiciebat: tamen ſubitò vnà omnes hoc pacto cœpiſſe cœclamarè: Tolle impios, Quærat Polycarpus.

Quinetiam cùm permagna turba iſtis populi clamoribus de Chriſtianis conquirendis facta eſſet, Phrygem quendam, nomine Quintum, qui nupèr è Phrygia aduentauerat, ſimul ac immanes ſeras & terribiles præterea cruciatus perſpexerat, molli & fracto animo attonitum obſtupiſſe, & tandèm, ſalute prodita, manus præ ignauia dediſſe. Declarat quidem eadem, quam modò citauimus, epiſtola, illum non prudenti animi prouiſione & conſilio adductum, ſed temerè & quaſi repentino vento incitatum, cum alijs ad tribunal iudicis ruiſſe: qui ſimulatquè deprehenſus tenebatur, illuſtre & euidentibus omnibus exemplum propoſuiſſe, nè incoſideratè & imprudenter huiusmodi rebus ſe aliquando obijcerent. Sed iſto modo de illorum martyrum exitu à nobis expoſitum ſit. Polycarpus autem, qui maximam omnibus admirationè ſuà excitabat, primùm vt iſta de martyribus audiuerat, pacato & tranquillo animo perſtitit, & vultum omnemque mentis ſtatum, conſtantem & immobilem conſeruãſſe. Et quanuis in animo haberet, illic in ciuitate manere, tamen familiaribus petentibus obſcrauitibusque, vt ſe indè ſubduceret, demùm morem geſiſſe, ad villam non longè ab vrbe diſtantem progreſſum eſſe, ibique cum paucis amicorum commoratum, & dies noctesque nihil aliud molitum, quam preces obnixè & inſtanter ad Dominum fundere: quibus quidem ſupplex eſſagitabat, (hoc enim erat illi ſemper in more poſitum) vt pax tranquilla concederetur eccleſijs. Ac triduo antè, quam præhenderebatur, cùm in precibus attentè poſitus, ſomno oppreſſus eſſet, noctū in viſione ſecūdum quietem vidit dicitur ceruical ſamma accenſum, derepentè conſumi conſicique: Qua quidem re è ſomno excitatum, ſtatim viſum ſuum ijs, qui aderat, expoſuiſſe, & quod futurum erat, mente ferè præſagientem, apertè ſuis prædixiſſe, neceſſarijs ſe ſammarum incendijs corpori circuncidè vitam pro Chriſto profundere oportere.

Viſio Polycarpi.

Polycarpi eximia virtus.

Quinti apoſtaſia.

Tandèm igitur cùm illi, qui cum omni cura & diligentia conquirebāt, inſtarent, iterum incredibili ſtudio & amore erga fratres compulſum, in aliam villam ſe tranſtulit ferunt: quò quidem non longo tempore poſt, qui illum inſequebantur, reſtā perueniſſe, duosque illius loci pueros comprehendit, atque alterius illorum indicio, vbi verberibus eum ceciderat, ad Polycarpi diuerſorium acceſſiſſe. Qui ſub crepuſculum aduentantes, certiores fiebant, eum in ſuperiori conclauis aſſidere. Ex quo loco licet perfacile in aliam domum ſe recipere potuiſſet, noluiſſe tamen, ſed dixiſſe: Fiat voluntas Domini. Quem, vt illos ad eſe intelligebat, refert epiſtola deſcendiſſe per gradus, & cum illis ad eò ſereno ac placido vultu collocutū eſſe, vt qui virum antea ignorãſent, cùm oculos in canam eius & ingraueſcentem ætatem, in venerandam quoque & conſtantem vultus moderationem conieciſſent, viderentur ſibi rem permiram videre, rogarentque; ab ſe ipſi mutò, Tantane, queſo, feſtinatio in tali ſene præhendendo ſuſcipi debuiſſet? Iſtum autè, abiecta cunctatione, primùm menſam illis aſtutū apponi iuſſiſſe: deindè orãſe, vt cibum largè & aſſatim ſumerent, vnamque horam, qua orationi vacaret, poſtulãſe. Qua ei conceſſa, ſurrexiſſe, & gratia Domini cumulatè repletum, ad eò ardentè precatum eſſe, vt qui præſtò illum audirent orantem, admiratione propè obſtupeſcerent, compluresque illorum tam ſpectatum, tamque eximia & diuina virtute præditum ſenem, morte affici vehementer condoleſcerent.

Poſt iſta, reliqua illius hiſtoria eſt ad verbum in eadem epiſtola hoc modo explicata: Vt primùm finem precandi fecerat, & memoria repetierat omnia, quæcunque illi in vita aliquando contigiſſent, ſiue magna illa fuiſſent, ſiue exigua: ſiue glorioſa, ſiue ingloria, & totam denique Eccleſiam catholicam, per vniuerſum orbem diſperſam, precibus Deo commendauerat, cùm iam hora abeundi inſtaret, ſatellites eum aſino impoſitum, verſus vrbe die feſto magni ſabbati deduxere. Herodes, qui præſectus pacis dicebatur, & pater illius Nicetes, illi obuiam prodire: qui vbi illū ad ſe in rhedam tranſtulerant, propter eum aſſidentes, ei perſuadere conati ſunt ad hunc modum: Quid mali eſt iſtud, dicere, (domine Ceſar) & illic ſacrificare, & ſic tandèm ſaluum euadere & incolumem? Polycarpus primò nullum dedit reſponſum: ſed illis magis inſtantibus, ſic tandèm locutus eſt: Non facturus ſum aliquando, quod mihi conſulitis. Iſti igitur ſpeilius

Nota verſutiam diabol. Item martyris conſtantiam.

lius in suam sententiam pertrahendi deiecit, contumeliosa verba in eum iaciunt, & tanta cum celeritate de curru præcipitant, vt inde delapsus, tibiam magnoperè laceraret, laderetque. At ille de ea re minimè laborans, quasi nihil mali fuisset perpeffus, labenti animo à satellitibus ductatus, satis incitato gradu ad stadium proficiscitur. Polycarpo igitur in stadium ingredienti, vox è cælo demissa, dixit: Fortis esto Polycarpe, & excelso animo rem gere. Eum, à quo esset vox profecta, vidit nemo: vocem autè multi è nostris audierunt: sed propter tumultum in stadio concitatum, multitudo omninò eam audire non potuit. Illo igitur ad iudicem deducto, simulatque intellectum erat Polycarpum fuisse comprehensum, ingens tumultus ciebatur.

Ex quo proconsul, vbi accessit, sciscitatus est: Tunc es Polycarpus? Polycarpus se eundem esse fatebatur. Tum suadere proconsul, vt Christum negaret, sic locutus: Reuerere ætatem tuam, & alia his similia, quæ ab eiusmodi viris dici solent. Iura per Cæsaris fortunam. Respice: dic, Tolle impios. Polycarpus graui & constanti vultu in vniuersam multitudinè, quæ erat in stadio, intuens, & manum versùs eos intendès, cum genuit oculis in cælum sublati, dixit: Tolle impios. Præsidi, cum ampliùs instaret diceretque, iurato, conuicijs Christum afficito, & te dimittam: respondit Polycarpus: Octoginta sex annos illi iam inseruiui, & nullo me hæcenus affecit incommodo: quomodo igitur regem meum, qui me ad hoc vsque tempus seruaerit incolumem, contumeliosis verbis possum afficere? Proconsule denuò vrgente ac dicente, Iura per Cæsaris fortunam: Polycarpus, si, inquit, ad inanem ostentationem requiris, vt per Cæsaris fortunam iurem, (sic enim vocas) & me qui sum, ignorare præ te fers, sic, vt liberè & ingenuè loquar, accipito: Christianus sum. Quòd si placet Christiani professionem cognoscere, da mihi diem, & audies. Tum proconsul, istud, inquit, persuade populo. Tibi equidem, inquit Polycarpus, rationem & sententiam meam (magistratibus enim & potestatibus à Deo constitutis, eum honorem, qui nostrorum animorum saluti, nostraque religioni nihil afferat detrimenti, pro dignitate tribuere docemur) impertire non grauior: sed illos non satis dignos existimo, quibus de fide nostra per responsum satisfaciatur. Et proconsul, Bestias, inquit, habeo in promptu: istis te obijciam laniandum, nisi te mature poenituerit. Accerse, inquit, nam nobis rata ac decreta stat sententia, & multum ab eo absumus, vt aliquando animo mutato, nos meliorum poeniteat, quòd deteriora sequamur. A sæuitia & crudelitate ad æquitatem & modestiam traduci, est sanè pulchra mutatio.

Ad quem rursus proconsul: Te, inquit, ardentibus flammaram incendijs domitum & mansuetum reddam, si bestiarum laniatus contempnas, & non respicias ocyùs. Tum Polycarpus, Ignem, inquit, mihi minitaris, qui ad tempus exardescit ille quidem, sed paulò post penitus extinguitur. Verùm ignem illum futuri iudicij, ad perpetuum impiorum supplicium & cruciatum reseruatum, omninò ignoras. Sed quid cunctaris? Profer bestias, aut aliud quod lubet. Ista & alia complura locutus, tanto vultus decore & gratia imbutus est, tantaq; animi fidentia & alacritate expletus, vt hiis, quæ ei essent tam minaciter obiectata, non modò non conturbatus succuberet, sed contrà certè illum ipsum proconsulem admirabili sua constantia & grauitate prorsus obstupesceret. Proconsul præconem mittit, qui in medio stadio istud ter prædicaret: Polycarpus professus est se Christianum esse. Quæ vox cum esset à præcone emissa, vniuersa tum gentium, tum Iudeorum multitudo, qui Smyrnam incolebant, animi impetu & bile effrenata exardescens, alta voce clamare: Iste est Asiæ doctor, iste Christianorum pater, iste nostrorum deorum cuerfor, iste denique est, qui adedò multos perdocuit, vt neque dijs sacrificent, neque eos adorent. Quæ cum essent locuti, vociferari & rogare Philippum munerationem, vt leonem, qui Polycarpum discerperet, emitteret. Hic verò respondere, non esse ei integrum, quoniam iam ferarum certamina confecta erant. Tunc illis visum est, vno consensu clamando instare, vt Polycarpus viuus in rogam conijceretur. Ità enim factum oportuerat, vt visio, quæ de cervicali illi apparuisset, compleretur. Quod quidem cum ardens videret, Deum precatus paululum, ad fideles tandem, qui cum eo erant, se conuertit, & mente prophetico more futura præfagiens, dixit, me viuum oportet cremari. Ista igitur erant cum tanta celeritate suscepta, vt dicto penè citius propterea geri viderentur, quòd cum frequens hominum turba & ex officinis & ex balneis ligna sarmenta que acutum coaceruabat, tum maxime Iudæi ad hoc facinus (sic enim illorum

Præcipitaf
de curru.Sistitur ad
tribunal.Præclarum
responsum.Mira vultus
ei gratia
inter
minas.Clamor gentium
& Iudeorum
contra Polycarpum.

mos in eiusmodi negotio erat) operam propenso animo conferebant.

Verum ubi rogos extructus & paratus erat, Polycarpus soluto cingulo & omnibus vestibus exutis, calceos etiam sibi extrahere coepit: quod quidem antea non aliquando facere consueverat, propterea quod singuli fideles magno studio inter se contendebant, quis primum eum eo munere inferuiens, corpus illius posset contrectare. Nam in toto aetatis curriculo, etiam ante canitiem, propter vitam honeste actam probeque moratam, magno opere colebatur. Paulò post igitur instrumenta, quibus in rogo firmè teneretur, apparsa, corpori illius circumijciuntur. Et cum illum clavis vellent affigere, dixit: Sinite me hoc modo. Nam qui mihi patientiam ad ignis flammam sustinendas pro sua clementia largitur, largietur etiam, ut sine commissuris clauorum, quibus me affigere statuitis, constans absque vlla corporis commotione rogo adhaeream. Idcirco illum non clavis, sed vinculis solum colligarunt. Qui manibus à tergo circumplicatis constrictisque, tanquam aries insignis, ex immenso grege delectus, ut holocaustum gratum acceptumque fieret Deo omnipotenti, sic locutus est: Pater dilecti & benedicti filij tui Iesu Christi, per quem tuam cognitionem accepimus: Deus angelorum & potentatum, Deus totius creaturae & iustorum cuiusque generis, qui viuunt in conspectu tuo: gratias tibi ago, quod me huius diei & horae celebritate donasti, in qua cum in martyrum numero, tum in calice passionis Christi tui, tormentorum particeps fiam, in resurrectionem vitae aeternae, tam animam quam corpus, per immortalis spiritus sancti virtutem: inter quos, quaeso, martyres hodiè in conspectu tuo pro hostia pingui & accepta admittar, sicut preparasti, praesignificasti, & iam tandem compleuisti, qui verus Deus es, & omnis mendacij expers. Ac propterea praeter ceteris omnibus te laudo, te benedico, te glorifico per Iesum Christum dilectum filium tuum, pontificem aeternum, per quem tibi cum eo in spiritu sancto gloria nunc & in futura secula seculorum, Amen.

Honestissima Polycarpi vita.

Oratio S. Polycarpi.

Insigne miraculum.

Item aliud.

Nota quam cupiat Christiani eius habere reliquias.

Hanc vocem, Amen, ubi emiserat, & orandi finem fecerat, carnifices, quibus ignis extruendi cura imponebatur, rogos incenderunt. Qui ubi ardentem flammam effuderat, miraculum ingens illis, quibus idem videre à Deo concessum fuit, quique ad ea, quae gerebantur, ceteris fidelibus verè in posterum narranda, erant reseruati, visum est. Ignis enim fornicis speciem gerens, tanquam velum nauigij, ventorum flatibus turgescens, corpus martyris vndique obuallat. Ille in medio constitit, non tanquam caro exusta, sed tanquam aurum & argentum, in camino ignis ardore probatum. Quinetiam tantum & tam fragrantem odorem inde hauriebamus, ut idem velut ex thure odorifero, aut alio quouis precioso aromate efflatus videretur. Ad extremum igitur, cum nefarii & impij homines eius corpus ab igne minimè posse consumi viderent, carnifici mandata dederunt, ut propius ad rogos progressus, illum ense stricto confoderet. Quare confecta, tanta cruoris copia effluxit, ut ignem prorsus extingueret, & vniuersa multitudo quaereret secum magna cum admiratione, vtrum tantum esset discriminis inter infideles & electos: ex quorum numero iste Polycarpus vnus erat, vir nostris temporibus omnium facile praestantissimus, catholicae Smyrnenensis ecclesiae episcopus, doctor apostolicus, & propheta pius. Nam quodcumque verbum ex eius ore exibat, idem vel iam expletum erat, vel postea pro certo explendum. Inuidus igitur, odiosus & iustorum hominum generi semper infestus diabolus, cum martyrij eius amplitudinem, cumque incorruptam & integram usque à teneris vnguiculis viuendi rationem immortalitatis corona remuneratam, cumque ipsum propterea stabili & certo premio vitae aeternae donatum cernebat, omni cura & cogitatione eò incubuit, ne corpus eius à nobis inde auferretur: idque ad eò, cum permulti è nostris permagna cupiditate ducerentur & huius rei efficiendae, & sancte illibateque carnis perfruendae.

Nam certi homines Nicere, patrem Herodis, Dalce fratrem, submonebant, ut praesidem exoraret, ne corpus eius cuiquam daret, ne Christiani, inquam, crucifixo illo relicto, hunc venerari incipiant. Atque haec Iudeis submonebantibus, obnixè que instantibus, aggressi sunt. Iudei autem nos, quibus in animo erat illum ex igne eximere, accuratè obseruabant. At illud quidem miseri penitus ignorabant, nimirum nos non aliquando in animum posse inducere, ut vel Christum deseramus, qui pro salute omnium, qui in toto mundo salui sint futuri, crucis tormenta perpeffus sit: vel alium quempiam aliquando colamus ut Deum. illum enim, qui verè Dei filius est, adoramus: Martyres autem,

autem, vt discipulos & imitatores Domini, propter incredibilem eorum beneuolentiam, quam in proprium regem & magistrum declarauerunt, merito amplexamur, quorum nos cum in pietate discipulos, tum consortes in gloria fore optamus. Centurio autem cum videret Iudeos instare contentius, corpus martyris in medio poni, & vt gentium mos fert, igne comburi iubet. Sic nos postea ossa eius potiora, lapillis preciosis auroque puriora ex cineribus selecta eo loco reposuimus, qui illis erat decorus contentaneusque. Vbi sane nobis in vnum aliquando coactis, Dominus prestabit, vt celebrem eius martyrij diem instar natalis festi cum exultatione & gaudio, quantum fieri potest, maximo recolamus: idque cum ad martyrum memoriam, qui antea tale certamen confecerunt: tum ad eorum exercitationem, mentisque ad talem constantiam preparatione, qui postea Christum eo genere mortis ingenuè confessuri sunt. Ista de beato Polycarpo, qui Smyrnæ martyrium obiuit, cum alijs duodecim ex Philadelphia profectis, qui idem genus mortis lubentes pertulerunt, literis mandata sunt. Qui solus præ ceteris multò maxima nominis celebritate apud omnes floruit, vsque adeò, vt ipsis gentibus ubique locorum frequens in ore & sermone versetur. Talem quidem exitum res ab admirabili & apostolico Polycarpo gestæ, tandem consecutæ sunt. Cuius historiam in ea, quam declarauimus, epistola fratres ecclesiæ Smyrnenfis accuratè narrarunt.

Ossa eius res uerenter reponuntur.

Celebris eius martyrij dies.

27. JANUAR.

quo die habetur in antiquissimo Romano martyrologio, item Bedæ & Vsuardi.

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI IOHANNIS ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPO-

litani, qui dictus est Chrysostomus, id est, Os aureum:

Simeone Metaphrasæ auctore.

Mnium quidem eorum, qui se ex Deo gessere, vita est pijs utilissima: vt quæ sit non solum exemplar & forma, sed etiam adhortatio ad virtutem. Immittit enim stimulum bonæ emulationis, & accendit piam animam ad imitationem. Vita autem patris nostri Chrysostomi, est auditu quidem alijs iucundior, ad imitandum autem salutaris & utilis. Nam ille quidem vir non solum habebat linguam conducibilem ijs, qui audiebant: sed etiam vitam, multò magis utilem ijs, qui eam imitantur. Immo verò, si verum dicere oporteat, quomodo illam in dicendo habebat inimitabilem: ita etiam hanc, quam in agendo nemo potest assequi.

Verum enim verò res illius sunt omnino narrandæ & imitandæ pro viribus. Nam pictoribus quoque non sunt despicienda pulcherrima exemplaria, quatenus non habent facilem imitationem: sed quod sperent fore, vt si ea tandem affecuti fuerint, clari & insignes reddantur: id imitatores excitat ad emulationem. Mihi autem oratio media quadam via est ingressura, vt nec quæcunque ab eo facta sunt, persequatur: neque pretermittat ea, quæ sunt præcipua. Nam illud quidem ferè est eiusmodi, vt fieri non possit: hoc verò non est utile. Sed illa quidem dicat, quæ dicta, auditoribus plurimum afferent utilitatis: prætermissa autem, damni plurimum: alia verò relinquat alijs.

Hic ergò verus homo Dei, & germanus, si vllus alius, post eum, qui erat eiusdem nominis præco pœnitentiæ, qui lingua simul & voce & ore & in omnibus aureus, immò verò longè auro preciosior, genus quidem ducebat ex Antiochia: Antiochia, inquam, quæ sita est in Coele Syria. Cum tam claram autem haberet patriam, nec parentes quidem habuit minus nobiles. Fuerunt enim ij quoque suspiciendi, & splendore vitæ paucis secundi. Erat enim pater Dux exercitus, & qui multis abundabat opibus. Nomen autem patri quidem erat Secundus, matri verò Anthusa. Qui primùm quidem erant religione gentiles, & tenebantur profundis tenebris ignorantia: etiam si postquam eis natus esset filius, & diuino baptisate regeneratus, fuerunt ij quoque veritatis luce illuminati. Ex his ille ortus, cum esset adhuc puer ætate, nequaquam habuit puerile ingenium. Neque enim faciebat aliquid indecorum, neque erat occupatus in ludicris & lusuibus: sed qualis procedens futura esset planta, ipsa omnino seipsam indicabat. Deindè diuinum assequitur baptismum, corpore adhuc valdè tenero & molli. Oportebat enim

Patria Chryso stomi.

Parentes.

Baptizatur.